

"EDINOST"

izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerje pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. — 10, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . . . 2.50 . . . 4.00 za pol leta . . . 5.00 . . . 8.00 za vse leto . . . 10.00 . . . 16.00. Na naročbe brez priložene naročilnice se ne jemlje ozir.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., izven Trsta po 3 nč. Sobotno večerje izdanje v Trstu 4 nč., izven Trsta 5 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglaš se račun po tarifu v petiti; za naslove z dohodnimi žekami se plačuje prostor, kolikor obsega svaadnih vrstic. Poslana osmetnica in javna shvala, domači oglaš itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredu: ulica Caserma št. 13. Vsaka pisma mora biti frankovano, kor nefrankovano se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravitelstvo ulica Moline, pie-colo št. 3. II. nadst. Odpriše reklamacije so proste politnine.

"Edinost" je moč!

Koalicija in obče gospodarstvo.

(Konec.)

Ministrski predsednik knez Windischgrätz je te dni povdarjal, da pri volilni reformi je treba poštovati: prvič princip zastopstva interesov, drugič politično težišče meščanstva in kmetijstva, in tretjič sporazumljenje koalicijskih strank. Videli pa smo, da zastopstvo interesov je pri sestavi stranke specifično kapitalistiško, in sporazumljenje se doseže za volilno reformo le v toliko, kolikor je možno spraviti v soglasje te interese. Kolikor se ozirajo te kapitalistiške stranke dejanski na politično težišče kmetijstva in meščanstva, je za koalicijo pač sekundarnega pomena. Židovsko-liberalna stranka poštev meščanstvo le toliko, kolikor jej je sredstvo za namen, in ta namen je v tem, da se daje voliti posebno s pomočjo istega meščanstva. Češko in poljsko plemstvo privoljuje v pospeševanje kmetijstva ali malih ljudi na kmetih le toliko, koliko jima ni kmetijstvo na poti, in kolikor ga potrebuje za svoje interese.

Po takem so konservativci, ki po Hohenwartovem klubu podpirajo koalicijo, osamljeni zaščitniki kmečkih interesov; oni so onemogli nasproti vsej ostali koaliciji, in kar dosežejo, zgodi se vsled dogovorov in kompromisov. Ti kompromisi pa zahtevajo od konservativcev velikih žrtv; da dosežejo kaj za kmete ali v obče za male ljudi, morajo se pa vezati, da bodo glasovali za predloge in načrte, stavljeni v pospeševanje interesov veleposestev, zemljiškega, obrtnega, in trgovinskega. Take žrtve so pa škodljive v mnogo večji meri ravno kmetom in drugim "malim ljudem", nego so koristi, v katere po silni tu pa tam privoljujejo kapitalisti koalicijskih strank. Tu pa je tista točka, s katero pristajši koalicijskih konservativcev slepe svoje volilce in vse te, katere zastopajo. Da Dolenjskim Kranjem povemo stvar še jasneje, so tudi gmotne izgube za Slovence in tudi za iste Dolenjce po drugih straneh večje, nego so lokalni dobički, ki jim jih doseže s pomočjo drugih kak zastopnik, ki jim je obetel, da stopi v koalicijo, in da bode tam pogajal se za njih gmotne interese. Tisti torej, ki hočejo kot pristajši koalicije dosežati materialne dobičke za kmete in v obče za širši narod, slepe v najugodnejšem slučaju — sebe in narod, ko poštujemo majhne lokalne dobičke na jedni strani, prezirajo pa večje gmotne izgube za isti del naroda in za skupno naseljenje malih ljudi.

Stvar je jasna, in ne more nihče dvomiti nad njo, če le količkaj pomisli, kaj nastane n. pr. s takozvano davčno reformo. Tu se le bodo videli Dolenjci in Gorenjci, vsi Slovenci in drugi Slovani, kaka je s plodovitostjo koalicije v gospodarskem pogledu.

PODLISTEK.

13

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.
Spisal A. Š.

II.

"A ti bodi naš!" zaletel mu je veselo v besedo kanonik, ki je do sedaj ostro prežal na vsako besedico gospodarja medvedgrajskega.

"Vaš? Čegav? Tebe le vidim pred seboj!" vprašal je Stepko, dvignol glavo in začujeno gledal kanonika.

"Da, naš!" odgovoril je Vramec odločno in skočil na noge. "Mnogo je hrvaške in slavonske gospode, ki isto sluti kakor ti, ki ne šteje v greh, radi česar te dolži dvorska gospoda, imenje in vladanje izginja stanovom in redovom hrvaškim iz rok, tuji generali hote izpodriniti velikaše, hoté nam kraljevino pokmetiti, z druge strani pa nam ne

Na videz in dejanski znižajo nekoliko neposredne davke kmetijstvu, oziroma zemljiščem. A paziti bode treba, kakó se bodo prevračali in delili posredni davki, in kakó se razvrsti davek na personalne dohodke. Kapitalistična stranka oslepi vse druge stranke, da ravno največji kapitalisti bodo plačevali razmerno najmanj davka. Tam, kjer bi bilo treba pritisniti najbolj, preneha vsak davek! Ko bi koalicija zares mogla pravično razdeliti bremenav davkov, lotila bi se bila proporcionalnega obremenjenja vseh denarnih spekulacij: tega pa se ne loti, ker je kapitalistiška stranka preveč premetena, da bi ne zaprečila v koaliciji takih namer.

Takozvani krščanski socialisti so bili vsaj toliko modri, da so proučevali gospodarska vprašanja in so obrnili koaliciji hrbet, ker vedó, kaka je z židovsko-liberalno stranko in sedaj s koalicijo, dasi, kot Nemci, strogo ščitijo nemške nacionalne interese. Ironija je pa ravno v tem, da interese konservativcev v koaliciji morajo zaščiti krščanski socialisti, ki so v opoziciji, in ta ironija se razteza tudi na slovanske opozicijske. Tudi pri nedalekosežnih ekonomskih vprašanjih, ki nasprotujejo interesom židovskoliberalne stranke, hoče ta zavrniti taka vprašanja, in posamične gospodarske reforme te vrste morejo v državnem zboru prodreti ne s pomočjo glavnih skupin koalicije, ampak proti tem strankam s pomočjo skupne opozicije. Velikih gospodarskih prenosov, ki bi bile na korist množicam v obče, torej vsem narodom preprek, pa pri sedanjih koaliciji ni možno izvršiti, ker gledé na take dalekosežne in obče koristne reforme se pridruži k nemško-liberalni stranki tudi češko in poljsko plemstvo, in takó koalicijski zastopniki "malih ljudi" niti s pomočjo skupne opozicije ne proderejo ter ostanejo onemogli ravno v odločilnih ekonomskih vprašanjih. Koalicija ostaje dosledna tudi pri svojem gospodarskem programu; ta program hoče ona izvrševati dejanski, ali ne v interesu velikih in širokih množic naseljenja, temveč v interesu privilegovanih stanov različenega velikega kapitala.

Koalicija ima torej gospodarsven program, ali kak? Ta program je specifično kapitalistiški program, in ni torej nič drugega, kakor nadaljevanje sorodnega in celó jednakega zakonodavstva, kakoršno je odločevala nemško-liberalna stranka do l. 1879., do nastopa Taaffejeve vlade. Sistem Taaffejeve vlade je bil politični obrnen proti Slovanstvu; ta politični protislovanski program je prevzela tudi sedanja koalicijska vlada; razlika je sedaj le ta, da je protislovanska politika bolj očitna, v tem ko je za Taaffejeve vlade ni razumel dobro niti bivši češki voditelj dr. Rieger. Druga razlika je pa v gospodarskem programu, in položeno je sedaj

da odahnoti turški hudournik. Dogorelo je do živega. Ne drži križem rok. Bodi naš!"

"Ne skušaj me, prečastni oče! Jaz hočem doma braniti svoje, a vsakdo naj dela kakor jaz," odvrnil je odločno Gregorjanec.

"Misliš sem, da si modrejši. Čakaj, dokler plamen ne švigne iz sosedove strehe, pa potem gasi svojo! Na korist in slavo svojega plemena delaš? Lepo delo, če držiš križem roke. Lepe slave, ko ti sablja rjavi. Tudi neumna zver zavleče se v svojo duplo, pa misli: 'Čuvam hišo!' Ako je brod zabredel v kriv tok, trebe je krenoti krmilom, in pa temu trebe trdne volje, in trdne volje si ti. Daj, skusimo skloniti cesarsko svetlost, ne bi li umaknola štajersko komando, da se ne pojavi drugi Kacianer! Skušajmo sami voditi vojsko, a vojskovodja bodi nam ti!"

"Pusti me!" odvrnil je omahujé Gregorjanec.

"Še eno. Zagrebčani napeli so pravdo zoper tebe, da ti vzame Medvedgrad in Kra-

slabše od socialno-ekonomiskega napravljenja Taaffejeve vlade. Dasi je bil "železni obroč" za Taaffeja tudi zaslepljen, ko je dovoljeval največje žrtve, ne da bi vsaj po kompromisih dosežal političnih protisluog, vendar pa vezan ni bil, in kar je glavno, deloval je sicer pod vplivom, vendar pa brez neposredne sopolmoči nemške levice.

Zveza konservativnega veleposestva z nemško levico je gospodarsveno položeno poslabšalo; koalicija se je sestavila ne le proti delavcem, ampak proti "malim ljudem" v obče, in iz tega je razvidno, kolika zaslepljenost je morala zavladati pri tistih tudi slovanskih konservativcih, ki, kakor kaki apostoli, hodijo naznanjat vero v plodovitost gospodarsvenega programa sedanje koalicije. Ta plodovitost služi kapitalu, velikim, ne pa "malim ljudem". Iz tega je pa tudi razvidno, kakó podlo je zagovarjanje koalicije tudi z gospodarsvenega stališča. "Slov. Seel"

Poročilo tajnice na občnem zboru

ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu.

Častite družabnice!

Leto za letom poteka v brezkončno večnost in leto za letom stopam pred Vas, častite navzoče in nenavzoče dame, da Vam poročam o delovanju naše podružnice. Stavljajoč to svoje letošnje poročilo, dejala sem sama sebi: zakaj vendar ne morem poročati enkrat vsaj kakakega velikega skoka, nepričakovanega napredka, izrednega koraka, ki bi ga bila v minolem letu storila naša podružnica? Ne, polagoma se gibljemo, vendar gibljemo se in zatreti nas več ne morejo še tako nepovoljne razmere. Ako so bile razmere tržaških Slovencev dosedaj neugodne, poslabšale so se zdaj tako, da so najneugodnejše. Nenasitni naši nasprotniki, ki hité loviti naše otroke v svoje šole, zdi se, da podvoje odslej svoje moči in pomnože pošujčevalne zavode, v katere bodo vabili z raznimi mamili slovensko dečo. Povsod, kjer se je v bran lastnine naše postavila šola družbe sv. Cirila in Metoda, postaviti se ima nasprotna šola "Legina", dasi imajo tako obilo mestnih šol in otroških vrtcev v svojem jeziku. Ako se mi tržaški Slovani ne postavimo temu silnemu navalu krepko v bran, preti nam res nevarnost izgubiti se, kajti sovražnik se je zarotil proti nam, da vduši vsacega, katerega koli stanu, ako se drzne priznavati svoj jezik in svoj rod, kaj celó zahtevati svoje pravice? Vpliva in vplivati hoče še bolj v šolah, cerkvah, javno in zasebno, zбоk česar je dolžnost vsacega Slovana, vsake Slovanke, oteti kolikor more naše deče. naših ljudi iz onih krempljev. To se pa stori najboljša, ako se trdno oklene naše velevažne šolske družbe, ako ji daruje, kolikor je v

ljev brod. Kmalu počí razsodba. Kraljevski sodci prevračajo, čujem, stara Zagreška pisma. Bog zna, nimajo li Zagrebčani titulom juris?"

"Nikdar!" škripol je Gregorjanec ter skočil na noge; "moje so pravice jasne, ko solnce na nebu."

"Sod zna, kaj je prav. A pri kraljevskem sodu je mnogo naših prijateljev. Bodi naš!" silil je Vramec v Stepka, ter mu ponujal desnico.

"Vaš sem!" odvrnil je Gregorjanec za trenotek, ter segel starcu v roko.

"Amen!" dodal je kanonik.

V tem je razgrnola noč mrzla svoja krila. Kmalu ugasnola je še zadnja luč na Medvedgradu, kanonik je sanjal v svojej spalnici vesele sanje. A Stepko slonil je še dolgo na oknu stolpa in strmél v temno nočno nebo čakaje, ne bi li vgasla zvezda — sreče njegove.

(Dalje prih.)

njegovi moči v ta namen ter ako svetuje še nevednim starišem, kam imajo pošiljati svoje otroke in da nimajo poslušati sladkih besed, s katerimi je slepijo nekateri in jim govore, da je le italijanski jezik kulturni jezik.

Odbor vaše podružnice trdil se je kakor običajno tudi letos, da stori svojo dolžnost doprinesši na oltar ljube domovine dar, kateri je prejel od vas in od čestitega občinstva. — Da določi kaj je in kako bi bilo ukreniti to ali ono, zbiral se je k sejam, kjer je še svojim svetom pomagal običajno g. prof. Mandić, kateremu se tu le zahvaljujemo. Dne 9. junija priredila sta odbora možke in ženske podružnice koncert družbi na korist v gledališču "Venice". K lepemu moralnemu in gmotnemu vspehu pripomogel je v prvi vrsti operni pevec g. Tertnik, potem slavno pevsko društvo "Večesila" pomnoženo s tržaškimi pevci ter dramatični odsek "Tržaškega Sokola". Slavno občinstvo je kakor vaelej pokazalo tudi tedaj, da so mu koncerti tej družbi na korist najbolj priljubljeni.

O prazniku sv. Cirila in Metoda nabiral se je tudi med nami prav pridno Cirilo-Metodijski dar, a 10. avgusta zastopala je jedna odbornica vašo podružnico pri veliki skupščini v Novem mestu.

Septembra meseca izgubile smo iz odbora odbornico g. Fratrik-Abramovo, ki omoživši se in poslovivši se od nas, je darovala naši podružnici lep dar 100 Kr.; za kateri kakor za delovanje njeno se ji tu-le zahvaljujemo. (Konec prih.)

Politiške vesti.

Občinske volitve na Voloskem. Pri volitvi za III. telo za občino Volosko je sijajno zmagala hrvatska stranka, kljub temu, da so nasprotniki Lahoni in Nemci nastojali, da bi še enkrat prodrl v tem razredu. Kakor se nam javlja od tam, uporabila je uprava južne železnice ves svoj vpliv za lahonsko stranko, a tudi to ni nič pomagalo; volja naroda zmagala je in tako je prav! Upa se za gotovo, da zmaga hrvatska stranka tudi v I. telu, v drugem telu pa bode borba huda, ker zmago odloči 1 ali 2 glasa.

Državni zbor. (Poslanska zbornica) Posl. zbornica razpravljala je včeraj prenosni direktnege osebnega davka. Posl. Kaizl se je izjavil v imenu Mladočehov proti predlogi. — Fu x je označil predlogo kot napredek. Tržaški poslanec Luzzatto je pobijal predlogo kot škodljivo srednjim razredom ljudstva v Trstu. V Trstu ni izvedljiv nikak nov davek, dokler se ne zboljša sedanje žalostno položeno, ali se ne privoli kako odškodnino. Poslanec Kaiser je za predlogo.

Obrekovalci. Slovenski poslanci so ostavili deželni zbor štajerski radi znanega, Slovincem skrajno sovražnega predloga posl. Kienzla o celjskem vprašanju. Ker se torej naši poslanci niso več udeleževali nadaljnjih deželnozborskih posvetovanj, je tudi čisto naravno, da se niso mogli udeležiti razprave o predlogih, kako proslaviti petdesetletnico vladanja presvetlega cesarja. To okolnost so takoj porabili perfidni nemški listi, da bi sumničeli lojalnosti Slovencev. Raznesli so bili namreč med svet ostudno laž, da so slovenski poslanci in drugi veljaki na nekem shodu v Celju izjavili, da je popolnoma nemogoče soglasno cesarjevega jubileja. Na taka grda natolcevanja niso mogli molčati slov. posl. štajerski, ampak priobčili so te dni izjavo, iz katere je posneti, da se je kratko pred zaključanjem zadnjega zasedanja dež. zbora res vršilo v Celju posvetovanje, pri katerem se je pač povdarjala politična nemogočnost sode-

lovati v deželni zboru štajerskem v očigled sedanjim razmeram, a je zajedno zborovalce navdajalo iskreno obžalovanje da ni bilo mogoče vdeležiti se sklepov glede proslave petdesetletnice vladarjeve. Kako se pravi takemu početju: ako koga se svojim odurnim postopanjem najprej izženemo iz zbornice, a ga potem sumničimo, ker ni sodeloval pri teh ali onih sklepih? Slovenci niso krivi temu, ako se niste obe narodnosti udležili razprave o proslavi cesarjevega jubileja, pač pa so krivi jedino le oni gospodje, ki so podpisali predlog Kienzlnov. Čemu torej vse to obrekovanje?!

Različne vesti.

Umrli je v Ribnici dne 2. t. m. gospa **Franciška Treo**, tašča drž. in dež. poslanca g. Višnikarja in mati dra. Dragotina Treota. Žalujočima rodbinama bodi izrečeno iskreno sožalje!

Bolezen tržaško-koperskega škofa obrnila se je na boljše. Cerkvenega dostojanstvenika zdravita zdravnik dr. Manussi in vitez Ferra.

Odjemalce „Edinosti“ v okraju Barriera opozarjamo, da gospod Karol Colja prodaja „Edinost“ v ulici Arcata namesto v bivši tobakarni, v žganjariji poleg iste.

Sami sebe bijejo po zobeh! (Konec.) A nasprotna glasila se ne zadovoljujejo samo s tem, da grde in ometajo z blatom naša narodna svojstva in naše težnje, ampak jim je še posebno do tega, da njihovo ljudstvo ničesar ne izve o resničnih etnografskih in gospodarskih odnosih v deželi. Govori le z italijanskim prostakom n. pr. o odnosih v Istri, prišče ti takoj, da Istra je prek in prek italijanska zemlja ter da vse slovensko gibanje provzroča izključno le malo številce „privandranih“ hujskačev! Čita! je tako v „Il Piccolo“ in v drugih listih in veruje ti to bolj, nego pa besedo božjo. To prikrivanje faktičnih odnosov pred italijanskim ljudstvom, oziroma dobro preračunano širjenje nevednosti med istim, je glavni vir obžalovanja vredni mržnji, ki jo gojé naši sodeželani druge narodnosti do nas Slovanov. Vzgojili in vcepili so jim fiksno idejo o izključno italijanskem značaju pokrajine na jedni strani, in splošnevarnem značaju slovenskega gibanja na drugi strani, a zajedno odmičajo ljudstvu vsakršno možnost do lastne in samostojne sodbe: potem ni čuda, da je nasprotstvo med slovenskim in italijanskim prebivalstvom prikipelo do skrajnosti. Ne „slovenski agitatorji“ — kako si domnevajo v odličnih krogih v Trstu in na Dunaju — provzročajo narodne prepire, ampak izključno le ono italijansko časopisje, ki blestečimi frazami in drznimi lažmi duši v italijanskem ljudstvu čut pravičnosti s tem, da mu prikriva resnično obstoječe odnose. Temu časopisju je v prvi vrsti do tega, da ljudstvo ne izve resnice, kajti ljudstvo ni toliko pokvarjeno v svojem jedru, da ne bi, ako bi bilo dobro poučeno, da je v Istri ogromna večina prebivalstva slovenske narodnosti in da ta večina niti ne misli na to, da bi komu drugemu skrivila le jeden sam las — slednjič prišlo do spoznanja: čemu naj bi kratili Slovanom njih svete pravice, ako pri tem ne preti nikaka škoda nam samim!! Do takega spoznanja bi morale priti širše mase italijanskega ljudstva, zlasti pa kmečko ljudstvo, katerega interesi so povsem identični z interesi slovenskega kmeta, in zavladal bi kar mahoma toli zaželjeni mir. Ali to se ne strinja z računom onih, ki bi hoteli pripraviti Istro za svoje — belo-rudeče-zelene ideje. Pri takih okolščinah jim gredo seveda jako navskriž volilski shodi poslancev Spinčiča in Laginje, kojih se adležuje po 1000, 2000 in 3000 ljudij. Tu treba seveda znova lagati in pa še kako! V sv. Petru v Šumi ni bilo 1000 udeležencev, ampak le 50 bab in otrok, na Boljanskem polju ni bilo nad 3000 ljudij, ampak le 200 in tako dalje z gracijo. Ljudstvo ne sme izvedeti resnice, kajti ako bi jo izvedelo, prišlo bi samo do spoznanja, da so vse trditve „Il Piccola“ in družbe o italijanskem značaju Istre jedna sama velika laž! In kdor laže, ta krade tudi — političke in narodne pravice drugih.

Mi pa, kojim niso zatemnele vida irredentovske laži, vidimo seveda kako italijanska gospoda sami sebe bijejo po zobeh. Trdijo, da je Istra italijanska zemlja, da Slovanov nikjer ni, in kar jih je, se ne razumejo z voditelji; da so

Spinčičevi in Laginjevi shodi doživeli popoln flasko. In vendar kličejo vlado na pomoč — isto vlado, koja so zasramovali še nedavno temu — proti istim Slovanom, kojih nikjer ni; in vendar kličejo policijo na pomoč radi shodov, ki so napravili popoln flasko! Pravijo, da ljudstvo niti ne razume „slovenskih agitatorjev“, vendar pa jadicujejo pred oblastmi, naj te poslednje vendar primejo za vrat, te nevarne agitatorje. Kako vendar bijejo po zobeh sami sebe: kako more biti nevarnen tak agitator, kojega ljudstvo ne razume?!

Tu je le dvojno mogoče: ali je Istra res italijanska zemlja, potem je le smešna komedija vse tisto klicanje policije na pomoč proti 50 babam in otrokom; ali pa je slovensko gibanje smatrati zaresnim, potem pa so gospoda nesramni lažniki, kadar hoté potajevati ekzistencijo Slovanov v Istri ter lažejo v svet, da narodno vprašanje v Istri vzbuja le par „privandranih“ ptujcev!

Gospodi bi svetovali mi v njih lastnem interesu, da opuste to nevedno taktiko diktorskega bahanja na jedni strani in babjega javkanja na drugi strani, sicer utegne priti dan, da zapazi tudi italijansko ljudstvo, kako gospoda sami sebe bijejo po zobeh!

Razprava proti izgrednikom v Piranu.

(Nadaljevanje). V torek jutraj pričelo je zasliševanje prič; oni trije obtoženci, ki niso bili prisotni o početku razprave, prišli so nekoliko pozneje. — Okrajni glavar dr. Anton Hochegger je izjavil: Ko so se izkrcali vojaki, slišali so se klici „Alla larga! No volemno militari!“ Tudi po koji klic „Viva l'esercito!“ bilo je slišati. Priča misli nadalje, da je baš Parenzan klical: „No volemno militari!“ „Abbasso le tabelle scave!“ Ko so se odpravljali vojaki na pot v mesto, kričalo je ljudstvo vedno še; in kot namestništeni komisar je smatral zatorej za svojo dolžnost, da prepreči nadlegovanje vojakov. Postavil se je za vojnike in tam je opazil kakih pet oseb, ki so kričale v jednomer. Gosp. Hochegger je pozval dotične kričače, da naj idejo domov, toda isti se niso ganili, pozneje pa so se pridružili množici, ki je drvila za ono četo vojakov, ki je šla od Tartinijevega trga, kjer stoji sodišče, v določena stanovanja. Pri tej priliki odlikovala sta se posebno dva kričača. Še-le pred vrati vojašnice posrečilo se je županu dr. Fragiacomu odpraviti razgrajalce. V tem zbrala se je na trgu množica ljudij, koja je svoji razburjenosti dajala duška s kričanjem in prepevanjem „istrske pesmi“ in pesmi „Lassé pur che i canti e subi“. Prej omenjeni kričači — kakih pet — prišli so tudi na trg, kjer so se postavili v prvo vrsto demonstrantov. Pozneje so vojaki napravili red. Priča spozna v dotičnih obtožencih Ant. Parenzana, Benedikta Fondo, Jurija Giralidija, Franja Mujesana in Ivana Petronija. Omenjeno petorico konfrontovalo je sodišče s pričjo, toda obtoženci so tajili, češ, da oni niso dotičniki, o katerih govori priča.

Zatem so prečitali pismeno izjavo priče stotnika Frana Jaryja 87. pešpolka. Ta svedok čul je o izkrcenju, da je kakih 5-8 oseb kričalo: „Viva l'Italia!“ „Abbasso l'Austria!“ Množica vedla se je jako sovražno nasproti vojakom. Isto človeče, katero je kričalo navedena veleizdajska stavka, upilo je tudi „Abbasso i scavi!“ „Fora i militari!“ (Ta junak je obtoženec Jug). Jug je bil najbolj razgret; tudi Parenzan in Fondo bila sta zelo razvneti.

Priča namestništeni koncipist dr. Bernard Karminski pripovedoval je o dogodkih popolnoma soglasno s svedokom dr. Hocheggerjem. Tudi on je spoznal glavne kričače v obtožencih Giralidiju, Parenzanu in Fondi.

Priča poročnik Viktor List 87. pešpolka slišal je opetovane klice: „Abbasso l'Austria!“ „Viva l'Italia!“ „Fora i scavi!“ „Abbasso le armi!“ Obtoženega Juga spozna kot tistega, ki je kričal najtrdovratnejše.

Priča kanonik Maraspin odgovarjal je na stavljena mu vprašanja rezervirano. Izjavil je, da je večkrat slišal kričanje: „Fora i preti scavi!“ Po nasvetu svojih sorodnikov pobegnil je potajno iz Pirana in se vrnil še-le po dveh tednih.

Svedok Odorik Maraspin, oče kanonikov, izjavil se je soglasno z obtožbo. Slišal je

grozju: „Če bi bil Ti sedaj tu doli, jutri ne bi šel k maši!“ — Odpuščal izgrednikom in ne zahteva nikakoršne odškodnine za razdejano prodajalnico.

Priča kanonik Fondo je povedal, da je mislil s početka, ko je zaslišal krik in vrišč, da isti prihaja iz bližnje gostilne. Še-le, ko je videl množico pred svojo hišo in opazil, kako je pričela svoje razdirajoče delo, liki moderni ulomljevalci pri blagajnah (Veselost), pobegnil je prestrašen na streho in zlezal skozi lino v sosedno hišo. Tudi on odpuščal zatožencem in ne zahteva odškodnine.

Priča Ivan Viezzoli ni povedal nič važnega; priča Vincenc Stermin je s svojo izpovedjo obložil obtoženca Parenzana in Benedikta Fondo.

Priča Marko Ruzzier, cerkovnik župne cerkve v Piranu pravi, da ne zna, kdo je zvonil plat zvona.

Priča Matej Nikolich, komisar mestne straže v Piranu, spoznal je med onimi ljudmi, ki so metali kamenje v sodišče, obtožena Parenzana in Kajetana Petronija. Isti svedok je opisal zatem naval na orožnike, Med nasilniki videl je zatožence Benedikta Fondo, Frana Mujesana, Ivana Petronija in Ivana Viezzolija.

Mestni stražar Bonifacij Ruzzier, kateri je o preiskavi spoznal z vso odločnostjo šest obtožencev, ki so se vdeležili navala na hišo kanonika Fondo, se sedaj naenkrat ne spominja na ničesar.

Zatem so zaslišali sodnega slugo Franja Ruzziera. Njemu je bil ukazal sodnik Marcolin, da odstrani italijanski napis raz sodišče. Da izvrši nalog, izposodil si je lestvico in naprosil kovača Casalija, da mu pomaga. Le-ta pa je odgovoril: „Niti za tisoč goldinarjev!“ zato se je lotil dela sam. Na trgu se je zbrala med tem množica ljudstva, ki je kričala nanj, da naj pusti tablo v miru; on pa se ni obziral na to kričanje in nadaljeval delo. Zadel ga je sicer kamen, toda ranil ga ni. Ko je odtrgal tablo, postavil jo je na dvorišče, toda prej je hitro zaklenil vežne duri. Ob 8. uri zvečer vrnil se je domov; takrat godili so se znani izgredi. Kamenje frčalo je po zraku; zato je zaprl svoje nedorasle otroke v občinski zapor, kjer so bili vsaj varni pred kamenjem. Ta priča ne pozna nobenega izmed zatožencev. Pravi, da izgredniki menda niso mislili storiti njemu nič žalega, kajti ako bi to hoteli, bilo bi dovolj, da bi mu bil kdo izpodnesel lestvico in bi se bil ubil.

Popolnoma v smislu obtožbe bile so izjave orožniškega stražmeštra Josipa Mraka, orožnikov Mihe Periča, Frana Marusiča, Jakoba Marangona, Rudolfa Zenija in finančnih stražnikov Franja Sabatija in Martina Kojanca. Izjave finančnih stražnikov Evgena Slamnika in Boštjana Galla, kakor tudi moštva parnika „Risano“ dostajajo se male tatvine, odnosno poverljivosti, katerega je obdolžen zatoženece Rossetti.

Zasliševanje prič končalo je ob 2¹/₂ uri pop. Zatem je predsednik pretrgal razpravo. (Dalje prih.)

Zaklad v smetišču. Nedavno umrla je v mestu Orzayu na Francoskem bogata zasebnica Marija Taniés, volivša mestu Parizu svoto 1.500.000 frankov za dobrotvorne ustanove. Kje pa je bil denar? Notar je prijavil kompetentni oblasti volilo, znal je, da je zapustnica zares imela denar, toda ni znal, kje ga je hranila. Prišla je komisija in preiskala natančno stanovanje pokojnice, gledala in iskala po pohištju, toda o denarju ni bilo sledi. Prišla je druga komisija, ki je prevrgla vse in pretikala vse kotičke — a denarja le ni našla. Že so mislili, da je kdo ukradel to ogromno svoto. Policija je pričela preiskavo, v tem ko je komisija zopet stikala po stanovanju. Vse je že v tretjič preobrnila, samo smetišča se ni še dotaknila. Kdo pa bo hranil denar v smetju? Slednjič prevrnili so smetišče in glej! Pod smetjem našli so 80.000 frankov v zlatu in za dva milijona frankov v vrednostnih papirjih.

Policijsko. 23letnega težaka Alojzija P. iz Trsta zaprl so, ker je ukradel v nekom magazinu v ulici del Canale komad povesčene platna, vrednega 35 gld. — Mlekar Josip Uršič bil je toliko nespameten, da je predvečerašnjem ob 6. uri jutraj ostavil dve posodi mleka pred neko hišo v ulici al Boschetto, ko je nesei nekaj mleka odjemalcem, stanujočim v isti hiši. Vrnivši se mle-

kar na prag, videl je v skrajno svojo žalost, da sti izginoli posodi in z njimi seveda tudi mleko. Koliko siromašnih Uršičevih „aventurjerov“ moralo je to jutro ostati brez mlečne kave?!

Koledar. Danes (7.): Tomaž Akv., cerkveni učnik; Perpetva in Felicita. — Jutri (8.): + Kvatre. Janez ob Boga spoznovalec. — Prvi krajec, — Solnce izide ob 6. uri 35 min., zatoní ob 5. uri 48 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 0-5 stop., ob 2 pop. 3 stop. C.

Najnovejše vesti.

Dunaj 4. Odsek za volilno preosnovo o d k l o n i l je z vsemi glasovi proti šestim predlog poslanca Brzorada, da razprave pododseka članovom odseka ne smejo ostati tajne.

Slovensko pevsko društvo v Trstu. Naznanja se vsem izvršujočim udom, da je danes v četrtek ob navadni uri zvečer pevška vaja. Potrebno je, da se vsi izvršujoči članovi udeležujejo vaj, ker je 24. t. m. koncert. Vojška godba je že dobila nalog za vaje, toraj je dolžnost vsacega izvršujočega uda, da k vajam redno zahaja, ker gre za čast društva. Trst, dne 6. oktobra 1895. ODBOR.

Trgovinske brzojavke.
Budimpešta. Pšenica za spomlad 6.70-6.71
Pšenica za jesen 1895 7.00 do 7.12 Oves za spomlad 6.16 6.18. Rž za spomlad 5.55-5.57. Koruza za maj-juni 6.24 6.25.
Pšenica nova od 78 kil. f. 6.70-6.75, od 79 kil. f. 6.55-6.60, od 80 kil. f. 6.80-6.85, od 81 kil. f. 6.80-6.85, od 82 kil. f. 6.90-6.95.
Jčmen 6.41-8.20 i prosa 6.20-6.30.
Pšenica: Slabe ponudbe, povpraševanje dobro malo prodajalcev Prodalo se je 30000 mt.st. Vreme: milo.

Fraga. Noradlinirani sladkor za mare f. 12.25 maj 12.45, nova letina 12.80 zopet jako stalno
Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vred, odpošiljatelj procej f. 28.25-29. Mare Avg. f. 29.50 — Concessé za mare-april 29.50 —, Cetvrtini za mare 30.75. V glavah (sodih) za mare 30.75.
Havra. Kava Santos good average za mare 93.25, za juli 94.—.
Hamburg. Santos good average za mare 77.50 maj 76.25, september 75.75.

Dunajska borza 6. marca 1895			
	včeraj	danes	
Državni dolg v papirju	101.35	101.35	
„ „ v srebru	101.35	101.30	
Avstrijska renta v zlatu	125.10	125.15	
„ „ v kronah	101.50	99.50	
Kreditne akcije	896.65	398.10	
London 10. let.	123.63	123.50	
Napoleoni	9.79 ¹ / ₂	9.78 ¹ / ₂	
20 mark	12.08	12.07	
100 italj. lir	46.50	46.40	

Dobroznana gostilna
ANTONA VODOPIVCA
(po domače „pri Pračkovcu“)
v Trstu,
ulica Solitaria št. 12
toči kolikor v gostilni, tolikor pri veselicah v sokolski telovadnici, vedno le pristna vipavska, Prvačka in kraška bela in črna vina. — Sladki risling v steklenicah, in modro frankinjo, vsaka steklenica drži 1 liter in velja 60 novč. — Postrežba je poštena, cena zmerna. Kuhinja je preskrbljena s tečnimi, toplimi in miznimi jedli.
Priporoča se rojakom v Trstu in z dežele. Toči vino tudi družinam 4 vrč. ceneje, ako se odzame najmanj 5 litrov.

„Kupuj pri kovaču in ne pri kovačetu!“
pravi stari pregovor.
To velja po vsej pravici za moj zavod, kajti le tako velika kupčija, kakoršna je moja, ima zlobo gotovega plačevanja volikanskih množin blaga, in drugih prednosti, cene stroške, kar mora biti slednjič v korist kupovalcu samemu.
Krasni uzorci zasebnim odjemalcem gratis in franko. — Bogate zbirke uzorcev, kakor še nikoli, za krojače nefrankovane.

Snovij za obleke.
Peruvien in dosking za večkratno duhovščino, predpisane snovij za uniforme c. k. uradnikov, tudi za veterane, gasilce, telovadce, livrje, sako za biljard in igralne mize, preproge za vozove, lode. Velika zaloga štajerskega, koroskega, tirolskega ledna za gospode in gospe po izvornih tovarniških cenah v tako veliki izbiri kakor takih ne more imeti niti dražjetera konkurencija. Največa izber le finega trajnega sukna v najmodernejših barvah za gospe. Sukna ki se dajo prati, potni ogrtači od gld. 4 do 14 itd., potem tudi potrebščine za krojače (kakor polstave za rokave, gumbi, šivanke, sukanec itd.)

Ceno, primerno, pošteno, trajno, čisto volneno sukneno blago in ne dober kup cunj, katere veljajo komaj odškodnino za krojača, priporoča

IV. Stikarofsky,
BRNO (avst. Manchester).
Največa zaloga tovarniškega sukna v vrednosti 1/2 milijona goldinarjev. — Pošilja se le po postnem povzetju!
Svarilo! Agentje in krošnjari ponujajo nedovratno svoje blago pod znamko „Stikarofsky blago“. Da zabranim varanje p. n. od jemalcev, naznanjam, da takim ljudem ne prodajam blaga pod nobenim pogojem. (24)